ECLI:LV:AT:2022:0217.11520067717.8.L
Lieta Nr. 11520067717, SKK-7/2022
Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2022.gada 17.februārī

Tiesa šādā sastāvā: senatori Aija Branta, Artūrs Freibergs, Sandra Kaija

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētās /pers. A/ kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 9.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 5.jūnija spriedumu
/pers. A/, personas kods /personas kods/,
atzīta par vainīgu Krimināllikuma 260.panta 1.[1]daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīta ar piespiedu darbu uz 50 stundām.
No apsūdzētās /pers. A/ cietušās /pers. B/ (*/pers. B/*) labā piedzīta materiālā kaitējuma kompensācija 500 *euro* par aizstāves sniegto juridisko palīdzību.
Apsūdzētajai /pers. A/ piemērotais drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā – atstāts negrozīts līdz sprieduma spēkā stāšanās brīdim.

[2] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 5.jūnija spriedumu /pers. A/ atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 260.panta 1.[1]daļas par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpšanu, vadot transportlīdzekli, kā rezultātā cietušajai nodarīts vidēja smaguma miesas bojājums.

[3] Pirmstiesas procesā /pers. A/ celta apsūdzība pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpšanu, vadot transportlīdzekli, kā rezultātā cietušajai nodarīts smags miesas bojājums.

[4] Ar Rīgas apgabaltiesas 2019.gada 11.septembra lēmumu, iztiesājot lietu sakarā ar cietušās /pers. B/ apelācijas sūdzību, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 5.jūnija spriedums atcelts pilnībā un lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

[5] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 25.februāra spriedumu /pers. A/ atzīta par vainīgu Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīta ar brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 1 gadu.
Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu /pers. A/ ar brīvības atņemšanas sodu notiesāta nosacīti ar pārbaudes laiku uz 1 gadu.
No /pers. A/ cietušās /pers. B/ labā piedzīta materiālā kaitējuma kompensācija 500 *euro* par aizstāves sniegto juridisko palīdzību.
Nolemts cietušajai /pers. B/ nenoteikt morālā kaitējuma kompensāciju 5000 *euro*.

[6] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 25.februāra spriedumu /pers. A/ atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpšanu, vadot transportlīdzekli, kā rezultātā cietušajai nodarīts smags miesas bojājums.

[7] Ar Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 9.novembra spriedumu, iztiesājot lietu sakarā ar apsūdzētās /pers. A/ apelācijas sūdzību, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 25.februāra spriedums atcelts daļā par /pers. A/ noteikto sodu.
/pers. A/ pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas sodīta ar brīvības atņemšanu uz 5 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 1 gadu.
Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu /pers. A/ ar brīvības atņemšanas sodu notiesāta nosacīti ar pārbaudes laiku uz 1 gadu.
Pārējā daļā Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 25.februāra spriedums atstāts negrozīts.

[8] Par Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 9.novembra spriedumu apsūdzētā /pers. A/ iesniegusi kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas nolēmumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai sakarā ar tiesas pieļautajiem Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem.
Kasācijas sūdzība pamatota ar turpmāk norādītajiem argumentiem.
[8.1] Apelācijas instances tiesa nepamatoti viņas darbības kvalificējusi pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas, atzīstot, ka ceļu satiksmes negadījuma rezultātā cietušajai nodarīts smags miesas bojājums, proti, ka rēta cietušās pierē ir nelabojams sejas izķēmojums.
Augstākā tiesa 2013.gada 25.aprīļa lēmumā lietā Nr. SKK-109/2013, vērtējot jēdzienu „nelabojams sejas izķēmojums", norādījusi, ka tas nav medicīniska rakstura jēdziens. Par to, vai eksperta konstatētais sejas nelabojamais bojājums atzīstams par sejas nelabojamu izķēmojumu, ir jāvērtē prokuroram, pieņemot lēmumu par personas saukšanu pie kriminālatbildības, kā arī tiesai, ja lieta nonāk tiesā.
Tomēr minētajā Augstākās tiesas nolēmumā nav norādīti kritēriji, pēc kuriem būtu jāvadās, lai konstatētu, ka sejas nelabojams bojājums vienlaikus ir sejas nelabojams izķēmojums.
Savukārt krimināltiesību doktrīnā atzīts, ka smags miesas bojājums kvalificējams kā nelabojams sejas izķēmojums, ja tas nav novēršams un padara cilvēka seju kroplu un atbaidošu, piemēram, lielas rētas, lūpas, auss, zoda nošķelšanās, iededzināta zīme, sejas asimetrija, sejas krāsas izmaiņas, acs ābola deformācija un izņemšana, traucēta mīmika u.tml. Tādējādi, ņemot vērā nelabojama sejas izķēmojuma juridisko izpratni, secināms, ka ne katrs nelabojams miesas bojājums uz sejas vienlaikus ir atzīstams par nelabojamu sejas izķēmojumu, jo ne katrs nelabojams sejas izķēmojums padara cilvēka

seju kroplu un atbaidošu.

Iztiesājot lietu, apelācijas instances tiesa nav konstatējusi nevienu no krimināltiesību doktrīnā atzītajiem nosacījumiem, lai secinātu, ka cietušajai /pers. B/ konstatējams nelabojams sejas izķēmojums. Apelācijas instances tiesa nav aplūkojusi cietušās /pers. B/ seju, nav atsaukusies uz citiem vērtēšanas kritērijiem, bet formāli pievienojusies pirmās instances tiesas spriedumā atzītajam, neizvērtējot viņas apelācijas sūdzībā minētos argumentus, kuriem ir nozīme lietas pareizā izspriešanā. Turklāt izskatāmajā lietā, vērtējot vienus un tos pašus apstākļus, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa 2019.gada 5.jūnija spriedumā un Rīgas apgabaltiesa 2019.gada 11.septembra lēmumā nonākušas pie pretēja secinājuma par sekām, kas iestājušās ceļu satiksmes negadījuma rezultātā, nekā to atzinusi Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa 2020.gada 25.februāra spriedumā un Rīgas apgabaltiesa 2020.gada 9.novembra spriedumā.

Nepārprotamu un pietiekamu juridisko kritēriju trūkums likuma „Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 3.pielikumā, kā arī lietas formāla iztiesāšana ir ierobežojusi viņas Kriminālprocesa likuma 15.pantā noteiktās tiesības uz taisnīgu tiesu.

[8.2] Krimināllikuma 47.panta otrā daļa noteic, ka, nosakot sodu, par atbildību mīkstinošu apstākli var atzīt arī citu ar izdarīto noziedzīgo nodarījumu saistītu apstākli, kurš šajā likumā nav paredzēts. Viņa vaļsirdīgi atzinusies un nožēlojusi izdarīto, bet nav piekritusi noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijai. Savukārt apelācijas instances tiesa minētos apstākļus nav atzinusi par viņas atbildību mīkstinošiem.

Tiesības sevi neapsūdzēt un neatzīt savu vainu attiecībā uz nodarījuma sekām, kuras izskatāmajā lietā novērtētas kā smaga miesas bojājuma nodarīšana cietušajai, ir viens no taisnīgas tiesas elementiem un nedrīkst pasliktināt viņas stāvokli. Arī Augstākās tiesas 2001.gada 24.aprīļa lēmumā lietā Nr. SKK-140/2001 pausta atziņa, ka situācija, kad persona atzīst, ka izdarījusi viņai inkriminētās darbības, bet iebilst pret šo darbību juridisko kvalifikāciju, nevar uzskatīt par vainas neatzīšanu.

Līdz ar to apelācijas instances tiesas spriedums nav atzīstams par tiesisku un pamatotu Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas un 512.panta pirmās daļas izpratnē.

Motīvu daļa

[9] Senāts atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 9.novembra spriedums pilnībā atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

[10] Latvijas Republikas Satversmes 92.panta pirmais teikums nosaka: „Ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā".

Interpretējot minēto teikumu, Satversmes tiesa ir atzinusi, ka tajā minētais jēdziens „taisnīga tiesa" ietver divus aspektus, proti, „taisnīga tiesa" kā neatkarīga tiesu varas institūcija, kas izskata lietu, un „taisnīga tiesa" kā pienācīgs tiesiskai valstij atbilstošs process, kurā lieta tiek izskatīta. „Taisnīga tiesa" kā pienācīgs, tiesiskai valstij atbilstošs process nozīmē valsts pienākumu paredzēt tiesiskās garantijas tiesiskuma un taisnīguma principu ievērošanai lietu izspriešanā (*Satversmes tiesas 2002.gada 5.marta sprieduma lietā Nr. 2001-10-01 secinājumu daļas 5.punkts un 2012.gada 18.oktobra sprieduma lietā Nr. 2012-02-0106 11.1.punkts*). Turklāt jebkuras lietas izskatīšanā svarīgs ir tās rezultāts – taisnīgs spriedums, kas ir neatņemams taisnīgas tiesas elements (*Satversmes tiesas 2013.gada 14.maija sprieduma lietā Nr. 2012-13-01 15.2.punkts*).

Arī Kriminālprocesa likuma 15.pantā noteiktas ikviena tiesības uz lietas izskatīšanu taisnīgā, objektīvā un neatkarīgā tiesā. Minētais pants satur visaptverošu garantiju, ka lieta tiek izskatīta taisnīgā tiesā, īpaši uzsverot tiesas neatkarību un objektivitāti kā neatņemamu priekšnoteikumu procesa kopējā taisnīguma nodrošināšanai.

Savukārt judikatūrā atzīts, ka lietas izskatīšana apelācijas instances tiesā ir lietas otrreizēja izskatīšana pēc būtības un tā ir papildu garantija tiesas nolēmuma tiesiskumam un pamatotībai. Apelācijas instances tiesai apelācijas sūdzībā un protestā norādītie juridiski nozīmīgie apstākļi, proti, noziedzīgā nodarījuma sastāva esība vai neesība apsūdzētā rīcībā, ņemot vērā lietas faktiskos apstākļus, judikatūrā izteiktās atziņas un apsūdzības formulējumu, kā arī citi apstākļi krimināltiesisko attiecību taisnīgam noregulējumam, jāizvērtē un atzinums jāpamato ar likumu, pārbaudītajiem un izvērtētajiem pierādījumiem (*Augstākās tiesas 2017.gada 10.oktobra lēmums lietā Nr. SKK-532/2017, ECLI:LV:AT:2017:1010.15830406610.1.L*).

[11] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 5.jūnija spriedumu apsūdzētā /pers. A/ atzīta par vainīgu Krimināllikuma 260.panta 1.[1]daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīta ar piespiedu darbu uz 50 stundām.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka /pers. A/, vadot transportlīdzekli, pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā cietušajai nodarīts vidēja smaguma miesas bojājums – zemādas asinsizplūdumi, brūce un ādas skrambas sejas apvidū, apakšžokļa lūzums, II jostas skriemeļa šķērsizauguma lūzums kreisajā pusē, labā pleca sasitums un apakšžokļa kreisās puses periostīts.

No pirmās instances tiesas sēdes protokola un tās audioieraksta konstatējams, ka cietusī /pers. B/ lūgusi tiesu /pers. A/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā, proti, atbilstoši viņai pirmstiesas procesā izvirzītajai apsūdzībai. Daļā par sodu cietusī viedokli nav izteikusi, atstājot soda noteikšanu tiesas izlemšanai.

Prokurors pirmās instances tiesā lūdzis apsūdzēto /pers. A/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīt ar brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 1 gadu. Piemērojot Krimināllikuma 55.pantu, brīvības atņemšanas sodu /pers. A/ noteikt nosacīti ar pārbaudes laiku uz 1 gadu.

[12] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 549.pantu pārsūdzēšana apelācijas kārtībā ir rakstveida apelācijas protesta vai sūdzības iesniegšana par spēkā nestājušos pilnu pirmās instances tiesas nolēmumu nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā kā faktisku, tā juridisku iemeslu dēļ. Kriminālprocesa likuma 551.panta ceturtā daļa noteic, ka cietušais un viņa pārstāvis apelācijas sūdzībā nevar lūgt vairāk par to, ko viņi lūguši iztiesāšanā pirmās instances tiesā. Savukārt Kriminālprocesa likuma 551.panta piektā daļa noteic, ka prokuroram ir pienākums iesniegt protestu par nelikumīgu vai nepamatotu tiesas nolēmumu. Tomēr prokurors, kas piedalījies pirmās instances tiesā, ir tiesīgs iesniegt protestu tikai par tiem spriedumiem, kuros tiesa nav ņēmusi vērā viņa viedokli lietas iztiesāšanā vai arī pieļāvusi tādus pārkāpumus, kurus viņš nevarēja novērst lietas iztiesāšanas gaitā. Šie ierobežojumi neattiecas uz amatā augstāku prokuroru. Tādējādi no minēto normu satura secināms, ka tikai prokurors valsts vārdā var īstenot apsūdzības funkciju, un viņam ir gan pienākums, gan tiesības pārsūdzēt nolēmumu, ja ir pamats to darīt.

No lietas materiāliem konstatējams, ka Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 5.jūnija spriedumu pārsūdzējusi cietusī /pers. B/ daļā par apsūdzētās /pers. A/ nodarījuma kvalifikāciju un viņai noteikto sodu. Cietusī lūgusi atzīt /pers. A/ par vainīgu Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā, kā arī noteikt viņai bargāku sodu, nekā tas noteikts ar pirmās instances tiesas spriedumu.

Prokurors, kas piedalījās lietas iztiesāšanā pirmās instances tiesā, apelācijas protestu nav iesniedzis. Apelācijas protestu nav iesniedzis arī amatā augstāks prokurors.

[13] Apjoms un ietvari, kādos lieta tiek izskatīta apelācijas instances tiesā, ir noteikti Kriminālprocesa likuma 562.pantā. Saskaņā ar šā panta

pirmo daļu tiesas izmeklēšana un tiesas debates apelācijas instances tiesā notiek sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomā un ietvaros, kurus nedrīkst pārsniegt. Izņēmums pieļaujams tikai tādā gadījumā, kad apelācijas instances tiesai rodas šaubas par pirmās instances tiesas konstatēto apsūdzētā, dalībnieku vai līdzdalībnieku vainu vai atbildību pastiprinošiem apstākļiem. Šā panta otrā daļa noteic, ka apelācijas instances tiesa drīkst piemērot likumu par smagāku noziedzīgu nodarījumu, nekā atzinusi pirmās instances tiesa, tikai tad, ja to lūdzis prokurors savā protestā vai cietušais savā sūdzībā, kuru atbalsta prokurors. Savukārt šā panta trešā daļa noteic, ka smagāka soda noteikšana apsūdzētajam pieļaujama tad, kad šā iemesla dēļ iesniegts prokurora protests vai cietušā sūdzība, kā arī tad, ja pēc prokurora protesta vai cietušā sūdzības apsūdzība grozīta uz smagāku.

No apelācijas instances tiesas sēdes protokola un tās audioieraksta konstatējams, ka cietusī /pers. B/ uzturēja apelācijas sūdzībā izteikto lūgumu – apsūdzētās /pers. A/ noziedzīgo nodarījumu kvalificēt pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas, kā arī noteikt viņai bargāku sodu.

Prokurors neatbalstīja cietušās /pers. B/ apelācijas sūdzību un lūdza atstāt negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu.

Tādējādi prokurors ir piekritis pirmās instances tiesas spriedumam, ar kuru apsūdzētā /pers. A/ atzīta par vainīgu Krimināllikuma 260.panta 1.[1]daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīta ar piespiedu darbu uz 50 stundām.

[14] Ar Rīgas apgabaltiesas 2019.gada 11.septembra lēmumu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 5.jūnija spriedums atcelts pilnībā un lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

Apelācijas instances tiesa norādījusi, ka pirmās instances tiesas spriedums nav atzīstams par tiesisku un pamatotu Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas, 512.panta otrās daļas, 527.panta pirmās daļas un 528.panta pirmās daļas izpratnē, jo sprieduma aprakstošā daļa ir pretrunā ar tā motīvu un rezolutīvo daļu, kas minēto spriedumu padara par procesuāli nederīgu dokumentu. Norādot, ka minētās pretrunas nav novēršamas apelācijas instances tiesā, nepārkāpjot apsūdzētā tiesības uz aizstāvību, apelācijas instances tiesa atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu, atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 575.panta trešo daļu, un nosūtījusi lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

[15] No pirmās instances tiesas sēdes protokola un tās audioieraksta konstatējams, ka, atkārtoti iztiesājot lietu, prokurors lūdzis atzīt apsūdzēto /pers. A/ par vainīgu Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīt ar brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 1 gadu. Piemērojot Krimināllikuma 55.pantu, brīvības atņemšanas sodu /pers. A/ noteikt nosacīti ar pārbaudes laiku uz 1 gadu.

[16] Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 25.februāra spriedumu pārsūdzējusi apsūdzētā /pers. A/, lūdzot viņas nodarījumu kvalificēt pēc Krimināllikuma 260.panta 1.[1]daļas, kā arī mīkstināt viņai noteikto sodu.

Ar Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 9.novembra spriedumu, atkārtoti iztiesājot lietu, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 25.februāra spriedums atstāts negrozīts daļā par apsūdzētās /pers. A/ atzīšanu par vainīgu Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā. Ņemot vērā, ka apsūdzētā atlīdzināja cietušajai /pers. B/ materiālo zaudējumu, tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu minēto atzina par apsūdzētās /pers. A/ atbildību mīkstinošo apstākli un attiecīgi mīkstināja viņai ar pirmās instances tiesas spriedumu noteikto sodu, proti, noteica viņai brīvības atņemšanu uz 5 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 1 gadu. Piemērojot Krimināllikuma 55.pantu, brīvības atņemšanas sods /pers. A/ noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz 1 gadu.

[17] Kā jau iepriekš šā lēmuma [13] punktā norādīts, Kriminālprocesa likuma 561.panta otrajā daļā un 562.panta pirmajā un trešajā daļā ir noteikts apjoms un ietvari, kādos lieta tiek iztiesāta apelācijas instances tiesā. No minētajām tiesību normām izriet, ka apsūdzētā stāvoklis apelācijas instances tiesā var tikt pasliktināts tikai apelācijas protesta esības gadījumā un apjomā, kādu uztur prokurors apelācijas instances tiesā.

Ievērojot to, ka prokurors Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 5.jūnija spriedumu protestu nebija iesniedzis un apelācijas instances tiesā neatbalstīja cietušās /pers. B/ apelācijas sūdzību, pirmās instances tiesai, atkārtoti iztiesājot lietu, nebija tiesiska pamata apsūdzēto /pers. A/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā.

Savukārt, atkārtoti iztiesājot lietu un atstājot negrozītu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 25.februāra spriedumu daļā par apsūdzētās /pers. A/ atzīšanu par vainīgu Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā, arī apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā, ka ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 5.jūnija spriedumu apsūdzētā /pers. A/ atzīta par vainīgu Krimināllikuma 260.panta 1.[1]daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīta ar piespiedu darbu uz 50 stundām, kā arī to, ka prokurors neatbalstīja cietušās apelācijas sūdzību, bet lūdza atstāt negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu.

Turklāt apelācijas instances tiesa pretēji Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtajā daļā noteiktajam nav vērtējusi apsūdzētās apelācijas sūdzībā izteikto lūgumu viņas darbības kvalificēt pēc Krimināllikuma 260.panta 1.[1]daļas, bet nepamatoti spriedumā norādījusi, ka /pers. A/ apelācijas sūdzībā minētie argumenti tiesai nav jāvērtē.

Atstājot negrozītu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 25.februāra spriedumu, ar kuru apsūdzētā /pers. A/ atzīta par vainīgu Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā, un nosakot viņai brīvības atņemšanas sodu, lai gan par Rīgas pilsētās Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 5.jūnija spriedumu apelācijas protests netika iesniegts un netika atbalstīta arī cietušās apelācijas sūdzība, apelācijas instances tiesa līdz ar to nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 17.pantā noteikto procesuālo funkciju nodalīšanas principu. Minētais princips noteic, ka kriminālprocesā tikai prokurors valsts vārdā var īstenot apsūdzības funkciju un prokuroram ir pienākums un tiesības pārsūdzēt tiesas nolēmumus, ja ir pamats to darīt.

[18] Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Senāts atzīst, ka gan pirmās instances tiesā, gan apelācijas instances tiesā, iztiesājot lietu, pieļauts Kriminālprocesa likuma 15. un 17.pantā noteikto kriminālprocesa pamatprincipu pārkāpums. Proti, lieta abu instanču tiesās iztiesāta, neievērojot likumā noteiktās prasības lietas izskatīšanai pirmās instances tiesā un apelācijas instances tiesā, kas novedis pie apsūdzētās /pers. A/ stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās. Pieļauto pārkāpumu dēļ Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 9.novembra spriedums nav atzīstams par tiesisku un pamatotu Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas izpratnē un tādēļ atceļams. Lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā.

[19] Krimināllikuma 588.panta 3.[1]daļa noteic, ka gadījumā, ja kasācijas instances tiesa pieņem šā likuma 587.panta pirmās daļas 2.punktā paredzēto lēmumu – atceļ nolēmumu pilnībā vai tā daļā un nosūta lietu jaunai izskatīšanai – tā izlemj jautājumu arī par drošības līdzekli.

Apsūdzētajai /pers. A/ pirmstiesas procesā piemērots drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā. Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 5.jūnija spriedumu un Rīgas apgabaltiesas 2019.gada 11.septembra lēmumu drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā – atstāts negrozīts.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 25.februāra spriedumu un Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 9.novembra spriedumu

jautājums par drošības līdzekli nav izlemts.

Senāts atzīst, ka, atceļot apelācijas instances tiesas nolēmumu, apsūdzētajai /pers. A/ turpināma drošības līdzekļa – uzturēšanās noteiktā vietā – piemērošana, jo nav zudis vai mainījies drošības līdzekļa piemērošanas pamats, nav mainījušies tā piemērošanas nosacījumi, kā arī nav noskaidroti citi apstākļi, kas būtu par pamatu mainīt drošības līdzekļa izvēli. Apsūdzētajai /pers. A/ piemērotais drošības līdzeklis ir samērīgs un nepamatoti neierobežo viņas pamattiesības.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587.pantu, tiesa

nolēma:

atcelt pilnībā Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 9.novembra spriedumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā.
Apsūdzētajai/pers. A/ turpināt piemērot drošības līdzekli – uzturēšanos noteiktā vietā.
Lēmums nav pārsūdzams.

A. Branta A. Freibergs S. Kaija